

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Előfizetési felhívás

a
„BÁCSKA”

XXVI. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

**Helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve:**

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyed évre	3 kor.
Neptanítók számára:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

A „Bácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

A függetlenségi párt Zomborban.

Városunkban e hó 24-én függetlenségi párt alakult a következő tisztikarral: elnök Buday Gerő, II-od elnök Mérő Ignác; alelnökök: Diener János, Henneberg Sándor, dr. Jovánovits József, Ugró Mihály; jegyzők: dr. Mayer

Nándor, dr. Karácson Gyula ifj., Szilágy Péter, Czettl Dezső, Lévy Nándor, Schick Rezső. Ezenkívül lesz a pártnak 50 tagu végrehajtó bizottsága. Az értekezlet első gyűlésén elhatározta, hogy október 6-án résztvesz az aradi vértanúk emlékére mondandó gyászmisén, indítványt terjeszt be a városhoz, hogy a törvényen kívüli állapot tartama alatt önkéntes adófizetéseket se fogadjon el, táviratilag üdvözli Szeged és Félgyeháza városokat ismert határozatukért és október havában nagygyűlést tart.

Lapunk mai számának tere nem engedi meg, hogy az új politikai párt alakulásával részletesebben foglalkozunk, de hiszen erre, ha komoly pártalakulásról van szó, bő alkalom fog nyilni politikai küzdelmeink során.

Álláspontunkat azonban már most röviden jelezni akarjuk és ez a következő: bennünket az új párttól természetesen nagy politikai ellentétek választanak el, mert politikai meggyőződésünk volt is, marad is az, hogy Magyarországnak az 1867. XII. t. c.-nek a paritás szempontjából való teljes érvényesítésével hosszú időre meg van az

az alapja, amelyen a magyar nemzeti idea szempontjából, gazdasági, kulturális és minden téren egészségesen fejlődhet és erősödhet. S hogy politikailag ez az alap helyesebb módja most és ezután még jó ideig a két állam közötti kapcsolat törvényes rendezésének s a függetlenségi párt elvei praktikus politikai szempontból csak a távol jövőnek minden magyar fül és szív előtt kedves zenéjét képezik. Így tehát mi ellenfelek vagyunk.

Nem akarunk kapcsolatot keresni a mai kiélesedett politikai viszonyok és a zombori függetlenségi pártnak éppen most történt megalakulása között, hiszen majd meglátjuk, kell-e ennek a számlájára írunk valamit, s majd meglátjuk, hogy a függetlenségi párt tevékenységében ez a mai puszkaporos helyzet mit fog eredményezni s ha politikai tulzást fog jelenteni, azt ostromozni fogjuk. Kijelentjük már ez alkalommal, hogy az önkéntes adófizetés el nem fogadására vonatkozó indítványt politikai tulzásnak minősítjük és se szükséges, se helyes dolognak nem tartjuk.

Magában a függetlenségi párt meg-

A BÁCSKA tárcája.

Göbös Juci.

Göbös Bálint, Nagy-Körös város híres pusztázó hadnagya keményen összevágta a sarkantyuit a főkapitány előtt:

— Főkapitány uram jelentem alássan, Csinos Sándor ellopta az éjjel két deres lovamat! A betyár! Nem volt olyan két ló Körös határában — tette utána marcona bajuszát olyan erővel simitván végig, mintha legalább is Csinos Sándor nyakát szorongatná.

— No, ez már mégis sok — ugrott föl székéről a főkapitány szivarját a sarokba vágva.

— Hát ettől a betyártól már semmi sem biztos. Holnap már bizonyosan az én házamat dézsmálja meg, vagy a nagy harangot viszi el a toronyból. Tehát mért ne tenné, ha teheti.

Ez a megjegyzés nagyon elevenjén találta a komisszáriust, mert bizony az ő dolga volna, hogy Csinos Sándor ne tehessen ilyeneket. Szikrázó szemekkel dörmögte a bajusza alá:

— Nobát majd nem teheti főkapitány uram. Ma este hat legénynyel megyek a nyakára.

A főkapitány megbánta, hogy olyan kemény volt Göbösöz, a vállára ütött.

— Jól van Göbös, csak menjen. Én hiszem, hogy sikere lesz. Maga a legügyesebb ember nagy Pestmegyében. Nem is lesz már több dolgunk, csak ezzel az egy emberrel végeztünk.

Göbös távozni akart, de a főkapitány visszaintette.

— Mondja csak Göbös uram, nem magánál szolgált ez a Csinos Sándor?

— De igenis, főkapitány uram.

Egy éve annak, hogy beléltött a rossz, elhagyott szónéklül és lett belőle ilyen sehonnai betyár. Pedig bizony nagyon böcsületes, derék cselédem volt.

— Volt magának egy lánya is Göbös, a szép Jucika, hát az hová lett? — kérdezte tovább a főkapitány.

A komisszáriusnak mintha megroggyant volna az a hatalmas termete erre a kérdésre. Sötétre vált az arca.

— A lányom? — mormogta — a Jucikám? . . . Az is eltűnt főkapitány uram, akkor nem sokára. Azt mondják elemésztette magát. A Tinóba ugrott, arra látták harmadnapra, hogy elhagyta az apja házát. Tudja az Isten — sóhajtotta s olyanforma mozdulatot tett a kezével, mintha azt a bivatlan könnyeseppet akarná kitörölni a szeméből, de hát egy pusztázó hadnagynak nem illik pityeregni, különösen, mikor betyárfogásra indul. Sarkon fordult és szónéklül kiment. Csakugy csizmasarokkal rugta be a pandur szoba ajtaját.

— A hat legöregebb legény esti 8 órára üljön lóhátra. Megyünk a határba. A puska fickóra legyen töltve. Aki jönnek látja elbucszhat a feleségétől, meg a gyerekeitől. Punktum. Azzal lehorgasztott fővel indult baza.

— Csinos Sanyinak alighanem megköstük a nyakravalóját — gyerekek, nagyon baragszik Göbös uram — jegyezte meg Varga János, a legöregebb pandur s azzal indultak lovat kefélni, puskát tölteni.

* * *

Hús éji szellő simogatta a szolnoki országot akácfáinak lombjait, mikor a kis pus-

alakulásának tényében azonban egy éppen nem kárhoztatandó ellenzéki szellem megnyilatkozását szeretnők látni. Ily ellenzéki szellem pedig a közügyekre nézve se a nagy, se a kis politikában káros nem lehet, sőt az ellenőrzés és a tisztességes harcnál fogva üdvös hatásokat eredményezhet. Ami speciálisan Zombort illeti, a politikai élet erősebb lüktetése s az ellenzéki szellem megnyilatkozása Zombornak kárára éppen nem lesz. Valljuk be őszintén, bennünket emócióba nagyon nehéz hozni s sok tekintetben inkább a mozdulatlanláság felé hajlunk.

Hadd hozzon tehát ez a függetlenségi párt egy kis frissességet, ha tud.

Ha azután a zombori függetlenségi párt a politikán kívül akcióját a város köz- és társadalmi ügyeire is kiterjeszti, úgy a magyarság megerősítésének idejében velleünk egy sorban fog haladni, mert ahol erről lesz szó, ott már nem vagyunk politikai ellenfelek, hanem őszinte jó barátok.

Ily értelemben nyujtunk, mi a politikai ellenfél kezét, a zombori függetlenségi pártnak, a küzdelem előtt, amelyről reméljük, hogy önzetlen, tiszta és becsületes lesz.

Dr. Baloghy Ernő.

A társadalom kötelessége.

Zombor, 1903. szept. 24.

Fejlett ipar egyszerre sehol sem állott elő. Az előrehaladottabb nyugati államokban is az ipar csak lassanként, fokozatosan emelkedett, erős állami támogatás és a fogyasztó közönség kiltartó pártolása mellett mai magas fokára. A szomszéd Ausztriában is több, mint 150 esztendő kellett ahhoz, hogy mai vívmányaihoz jusson. Pedig az állam-

hatalom nagymérvű anyagi és erkölcsi támogatását élvezte. Mária Terézia minden igyekezete oda irányult, hogy az osztrák tartományok gazdasági előmenetelét biztosítsa. Bizalmas megbizottak által külföldről gyárosok és munkások letelepedését biztosította. Nagy számmal jöttek be franciák, angolok, svájciak, németek és németalföldiek. Ezeknek széleskörű szabadalmat és kedvezményeket adott, nagyobb pénzbeli segélyben s gépek beszerzésében részesítette. Ez az osztrákokban is felkeltette a vállalkozási kedvet s különösen a főnemességben s csakhamar megindult az ipari föllendülés. A kereskedelmi testületek útján évenként 1 millió forint állott a vállalatok rendelkezésére, ami akkor óriási segítség volt.

De emellett a belföldi ipar megerősítésére már 1749-ben császári rendelet adatott ki, mely megtiltja külföldi szövet behozatalát s 200 arany büntetéssel sújtja azt, aki jobbfajta idegen szövetből csináltat új ruhát, azt a szabót pedig, aki külföldi szövetből készít ruhát, iparjogositványának elvesztésével és három havi börtönnel bünteti. II. József császár 1784-ben az iparpártolás hatályosabbá tétele céljából anyjának főnőbb említett császári rendeletét újabb rendelet kibocsátásával erősítette meg s mikor 1786-ban a klastromokat fölcsatlatta, a követésekhez körlevelet intézett, a melyben a klastrom épületeket felajánlotta teljesen ingyen, a külföldről leteleplő iparosoknak, még más állami kedvezmények kilátásba helyezése mellett, aminek rendkívüli eredménye volt, mert a szövőipar nagyban föllendült.

De Románia és Oroszország is nagy állami támogatás mellett biztosította ipa-

rának fellendülését, úgy, hogy Oroszországban jelenleg több mint 6 millió orsó van üzemben és a mechanikus szövőszékek száma 15 ezer. Ezzel szemben Magyarországnak csak alig százezer orsója és 6000 mechanikus szövőszéke van s ezek is nagyrészt csak félgyártmányokat állítanak elő.

De azért ez is bizonyítja, hogy már van némi kezdet, csak erősíteni, támogatni kell.

Az állam meg is teszi a tőle telhetőt. Igaz, hogy aránylag kevés a vagyoni erőnk; mindamellett is a kereskedelmi minisztériumnak iparfejlesztésre ma már 2 millió 300,000 korona áll rendelkezésére, melyből mintegy 800 ezer korona a kisipar támogatására esik; iparoktatásra pedig 1 millió 800,000 korona van fölvéve.

Jó volna persze még fokozottabb arányban haladnunk, de ha vagyoni erőnk ezt nem engedi is, a nagyközönség hazafias kötelessége a meglevőt támogatni, erősíteni, hogy így tovább haladhassunk. Mert egy-egy iparcikknek a közforgalomba bevezetése már száz ezreket, sőt milliókat tart vissza a hazában, míg amit külföldről hoznak be, ugyanannyit visz ki az országból.

A tervbe vett új autonom-tarifa szerint a külföldi iparcikkre 20—30, sőt egyes cikkeknél még nagyobb százalékelkedés lesz a behozatali vámnál s ezt mind nekünk kell megfizetni. Fontos közgazdasági érdek tehát, hogy mentül kevesebb külföldi iparcikkre szoruljunk s e tekintetben mindent az államtól várunk nem lehet, nem szabad.

Hathatósan támogatni kell tehát a társadalomnak is a hazai ipart, mert mit tapasztalunk? Dacára annak, hogy folyton hangoztatjuk a hazai iparpárto-

tázó csapat neki vágott a csendes éjszakának. A hold még valahol az ég pereme alatt járt, majd csak úgy éjfél felé tolja fel sápadt arcát az álmosan pislogó csillagok közé. Még pástortűz sem látszott; a nagy nyárapáti homokon ugyan biába keresett volna ennivalót a lábás jószág, nem való az egyének, csak kósza betyárnak, akinek minden bucka szállást ad.

Térdig jártak az izzadó lovak a futó homokban, mikor jobbról az út mellett kimagasló dombon egy háromszögletű épület meredt az ég fölé: az akasztófa. Mintegy némán köszöntötte a pandurokat, legkiváltképen pedig Góbbös uramat. Sok lakót szerzett az már ebbe a különös épületbe.

A komisszárius lova hirtelen nagyot horkantott és ijedten ágoskodott.

Góbbös elkáromkodta magát.

— Ne te ne, nem vagy te betyár, hogy félj az akasztófától.

Nem is attól ijedt meg a sárga, hanem az ut szélén gubbaszkodó sötét alaktól. A komisszárius vad haragra gyuladt, mikor észrevette, egy ugrással ott termett és ostarával végig vágott a gubbaszkodó alakon.

— Jaj, hogy a héja szedje ki a szemedet, hát már a vénasszonyokat is ütöd. Üsd a Csinos Sándort, de azt nem tudod ugye idéten.

Rongyokba burkolt vén cigány asszony volt. Fekete kioszott képén sziszegve tapogatta az ostar nyomát.

Góbbös megállította lovát.

— Te vagy az Panka? Hát mit keresel itt. Orzód az akasztófát?

A szipirtó vállat vont és gunyosan vigyorgott.

— Hogy mit keresek. Hát nézem a csillagokat, hogy a szép Csinos Sándor ide kerül-e hamarosan az akasztófára?

— Hát mit mondanak?

— Azt, hogy megfogod Csinos Sándort, de szabadon ereszted.

— Őrtült a vén banya. Hiszen csak elcsiphessem, tudom, hogy nem lesz igaza a csillagaidnak.

A cigányasszony odalépett Góbbös lova mellé és halk hangon mondá:

— Én tudom, hol van Csinos Sándor.

— Akkor odavezetsz.

— Oda vezetlek komisszárius uram, de

csak úgy, ha megígéred, hogy nem ereszted szabadon.

— Bolond. Ha nyomára vezetsz, 100 pengőt kapsz.

— Jól van. Mikor Csinos Sándor itt lóg, akkor elmegyek a 100 pengőért. Hanem ha szabadon ereszted! Vigyázz!

— Előre — mordult rá a komisszárius.

A vénasszony gyors léptekkel indult meg, neki vágva a beláthatatlan homok tengernek, szaporán szedve meztelen, sovány lab-szárait. — Visszakapod még ma Góbbös Bálint azt az ostarcsapást.

Éjfélre járt már az idő, mikor a Kutyakaparóhoz értek. A roskatag csárda úgy állt ott az éjszakában, mint valami katonai őrszem hangtalanul, mozdulatlanul. Kipusztulóban volt már a betyár-világ, nagyon gyéren verte fel a Kutyakaparó éjjeli csendjét vad-tivornya, betyár-mulatás.

A cigányasszony jobbra tért a csárda mellett, titokban élesen figyelve annak környékét. Néhány nádkupac állott a csárda körül, kisebb, nagyobb szénaboglyák, jóval távolabb pedig egy jókora szalmakazal. A cigányasszony egyenesen annak tartott.

lás hazafias kötelességét, a hazai iparvállalatok a létfenntartással küzdenek s egymás után buknek meg, a külföldi, különösen az osztrák gyárosok nyomása alatt, melyet csekélyebb vagyoni erejük mellett hosszabban nem tudnak elensúlyozni s a versenyben elbuknak, a nagyközönség pedig nyugodtan elégti ki szükségleteit külföldi s különösen osztrák iparcikkokkal.

Igen, mert a nagyközönségtől nem lehet kívánni azt, hogy minden iparcikket előállítási helyén keressen föl, hanem hazafias kereskedőink föladata a jó minőségű hazai iparcikkeket üzleteikbe vezetni, raktáron tartani, a közönségnek megfelelő módon tudomására hozni s vevőiknek ajánlani.

Ha a fogyasztó közönség kitartással fogja követelni a létező jó minőségű hazai iparcikkeket — kétségtelen, hogy kereskedőink azokat be fogják szerezni s raktáron tartani s az iparosaink is, ha látják, hogy a közönség a külföldi fölött elsőbbséget ad a jó minőségű hazai iparcikkoknak, igyekezni fognak lehetőleg szolid, jó árukat előállítani.

Erős társadalmi akcióval kell tehát demonstrálni azt, hogy a hazafias magyar közönség kívánja szükségleteit jó minőségű hazai iparcikkokkal fődözni s nem áll azon föltevés, hogy az ilyen hazai cikkek ne venné szívesen.

A Luther-társaság közgyűlése Torzán.

— Saját tudósítónktól. —

Torzsa községének f. hó 20-ika és 21-ike valóságos ünnepnapjai voltak. Annyi előkelő és idegen vendéget tan fennállása óta sem látott falai közt, mint e két napon. Az ország minden részéből sereglettek ide az ev. lelkészek (csak a Bácskából volt kevés) és világiak és mondhatjuk, hogy a megjelent ven-

dégeknek is sokáig emlékezetében fog maradni községünkben való tartózkodása, de különösen fényes fogadtatása.

Már 20-án reggel fellebögött a községet, hirdetvén, hogy valami rendkívüli készlet. Idegesen várta mindenki az est bekövetkezését s már igen korán este lepte el a közönség a fellebögött pályaudvar. 7 órakor dördült el a 3 jeltadó mozsárlövés és a kocsik kezdtek a községháza előtt gyülekezni, honnan beláthatatlan hosszúságban a pályaudvarhoz hajtottak. Valamivel 8 óra után robogott be az illusztris vendégeket hozó vonat a fáklyások és lampionosok sorfala elé, mely igazán impozáns képet nyújtott és az érkezettek igen kellemesen lepte meg. A zene rázendítette a Rákóczy-indulót.

Miután a vendégek kiszálltak, dr. Tesényi Pál községi orvos üdvözölte Zsilinszky államtitkárt és dr. Baltik püspököt, apostolokhoz hasonlítva őket, kik nemcsak szóval, és írásban terjesztik a hit igéit, hanem fáradságot nem sajnálva, személyesen jelennek meg buzgólkodni. Ugy beszédközben, valamint annak befejeztével barsány éljenrivalgás hangzott el. Zsilinszky államtitkár megköszönte a fogadtatást és aztán megindult a menet a faluba. Elöl ment a zene, megelőzve lovasrendőröktől, utánuk a lampionosok csoportja, aztán minden koci két oldalán egy-egy fáklyavivő, úgy hogy aki e menetet látta, nem egyhamar fogja elfelejteni.

A faluba érve a megérkezett vendégek és a rendező bizottság Famler G. Adolf vendégszerető házában vacsorára gyűlt össze. A menu főnséges volt és a háziasszony valóban művészi ügyességét dokumentálta. Oly sok jót és szépet élveztünk e vacsoránál, mely a legfényesebb lakomának beillik. No, de a vendégek sem fukarkodtak azt ott nyomban ki is nyilvánítni és dr. Baltik Frigyes püspök toasztjában méltatva a háziasszony érdemeit, „diakinnissává“ avatta. Zsedényi Aladár budapesti hírlapíró pedig versben köszöntötte fel emésen. Mindkét alkalommal élénken megjelenezték a kedves háziasszonyt. Asztalbontás után a vendégeket elszállásolták.

21 én reggel 9 órakor az ev. templomban istentisztelet volt, melyen először „Erős várunk nékünk az Isten“ c. egyházi ének

elhangzása után Klár Fülöp hitoktató megható imát mondott. Ezután Zsilinszky Mihály államtitkár és a társaság elnöke tartotta megnyitó beszédjét, kifejtve, hogy a L. T. nagy örömmel jött szép községünkbe és ebbe kebeleztetett ág. ev. egyházába, örömet fejezve ki, hogy a gyülekezetre oly nagyszámú közönség jelent meg. Aztán kifejtette a L. T. céljait, jeligéit használva: „Munkálkodjatok, míg nappal vagyon, mert jön az éjszaka, mikor már nem munkálkodhattok.“ Kifejtette továbbá a társaság által kiadott nyomtatványok célját, erkölcsi hasznát, melylyel a L. T. a szent láng élesztését és hitbuzgóságot fokozni, beoltani van hivatva és a felvilágosodottságot terjeszteni, a hitbuzgalom által a hiveket szeretetre, de különösen az Isten szeretetére akarja oktatni. Örül annak, hogy a torzsa szentegyház mindezeket már is követte és követi, látván a szép templomot, melyet önmaga erejéből épített fel és ezzel bebizonyította, hogy: aki önmagát el nem hagyja, azt az Isten sem hagyja el. És főleg ezt hirdeti is a L. T. Végül szolt még a könyvek hasznáról, mert a jó könyv — ugymond — a legmeghibtebb barátja a családnak, erre egy német költő idevonatkozó egyik szép versét idézte és miután ismételtén kifejtte, hogy a szeretet hozta ide a társaságot, megnyitja a gyűlést.

Ezután „Jézusomat el nem hagyom“... c. egyházi éneket énekelték, mely után Belohorszky Gábor bácsmegyei főesperes mondott nagyszerű ünnepi beszédet, mely nagy hatást tett a közönségre. Ezt követte a torzsa ev. énekkar karéneke. — Az ének elhangzása után Scholtz Ödön ágfalvi lelkész olvasta fel értekezését, amely különösen az ev. egyház álláspontját tüntette fel más felekezetekkel szemben, különösen tárgyalva az 1848. 40. t. c. Beszél a szocializmus és az államosítás ellen is. „Dicsérjétek az Urat“ c. dallal befejezést nyert a Luther-ünnepély, mely után az egész közönség a Himnuszst énekelte.

Az ünnepély után ismét villásreggeli volt Famler G. Adolf paróchiáján, hol az államtitkár a küldöttségeket — közte a ref. és ev. preszbiteriumot — fogadta.

Ezután tartotta a társaság XVII. évi

Egyszerre csak egy női alak vált el a legközelebbi szénaboglyától és teljes erővel a szalmakazal felé futott.

— Fogjátok el — rikácsolt a cigányasszony. Elárulja jöttötöket Csinos Sándornak.

Örült hajsza keletkezett. Az üldözött nő lábai alig érték a földet, csakugy röptül. Kibomlott haja zászlóként lebegett utána. A pandurok fáradt lovai alig tudták követni.

— Sándor, Sándor, menekülj — sikoltá a nő végső erőfeszítéssel, mikor a szalmakazal elé ért.

A betyár fegyverrel kezében kiugrott a kazal alól és ráfogta a komisszáriusra, aki legényeit megelőzve legelőször érkezett meg tajtékzó lován. A betyár golyója csizmáját surolta, mellen találva az utána bandukoló cigányasszonyt.

— Meghalsz átkozott betyár — ordította a komisszárius fegyveréhez kapva.

— Apám — édes apám — sikoltott a nő és odaveté magát a betyár elé.

Késő volt.

Göbös fegyverének mindakét csőve eldördült, halált ültetve egy ifju szerető női

szívbe. Odarogyott a ló lábai elé. A betyárra tekintet megtört szemeivel.

— A gyermeket Sándor, hol a gyermekem.

A betyár ismét eltűnt a szalmakazal alatt.

Göbös Bálint a rettegett komisszárius, a betyárok réme, nem törődött most semmivel. Az a kiáltás elvette az eszét. Leugrott lováról és odaborult a haldokló nő felé, csókokkal borítva annak szintelen arcát.

— Lányom, Jucikám, édes gyermekem — dadogta reszkető hangon. Ébredj aranyos virág szálam. Én vagyok, az apád.

Jucika átkarolta azt az erős nyakat, fejét odanyugtatta az apai kebelre.

— Bocsáss meg... nagyon szerettem Sándort... Nem tudok nélküle élni.

Ebben a pillanatban megérkeztek a pandurok. Épen akkor kapott lovára Csinos Sándor egy gyermekkel a karján. Odakiáltott a haldokló leánynak:

— Isten veled Jucikám. Gyermekekünk el nem hagyom. — A ló neki vágott a sötét éjszakának.

Hat fegyver emelkedett vállhoz.

— Apám — hörgé a leány végső erőfeszítéssel — megölik gyermekemet... apám könyörülj...

— Le a fegyverrel — ordította magán kívül a komisszárius s aztán újra odaborult leányára, csókkal zárva le annak hidegtűlő ajkát. És az az ajak erőtlentül, de végtelen hálára adta vissza a csókot.

A pandurok némán álltak körül a gyászos csapatot. Nem sajnálták a betyár menekülését, megváltotta már annak a bűneit egy ártatlan lélek — a Göbös Jucika.

Göbös uram az ölébe vette meghalt leányát és úgy indultak visszafelé a városba. Pár lépés után megbotlottak valamibe. A szegény asszony fektűt ott. Még hörgött.

— Göbös Bálint, ugy-e megfizetted az ostorcsapást.

Elfuladt a szava a száján kiömlő vértől. Még csak a komisszárius lova rugott rajta egyet. Az volt a bucsuztatója.

Boros Lajos.

közgyűlését, melynek egyik kiváló eseménye az, hogy Kéler Zoltán dr. a társaság ügyésze 2000 koronát adományozott egy pályamunkára (Cura Pastoral), melyben magyar nyelven megírandó az evangélikus lelkészek társadalmi szerepe, földadata és egyházi működési irányának megállapítása. Belohorszky főesperes magyar, német és tótnyelvű hírlapok megindítását óhajtja, melyek az egyház érdekeivel foglalkozzanak. Végre a javaslatba hozott politikai napilap kérdésével is foglalkozott a nagygyűlés és ilyennek megindítását egyhangulag elhatározta.

Közgyűlés után áldomásra tilt össze a közönség a Burger-féle szállodában, melyen 160—170 személy vett részt. Magyar szokás szerint csakhamar megindultak a pohárköszöntők is. Az első Zsilinszky államtitkár mondotta őfelségére koronás királyunkra, melyet állva hallgattak meg és utána rögtön el is énekelték a Himnusz. Ezt 3 hatalmas mozsárlövés követte. Aztán Belohorszky Zsilinszky államtitkára, Kármán Pál dr. Baltik püspökre, dr. Széchényi Zsilinszkyre, Zsilinszky a vármegye közigazgatására, Latinovits főispánra és dr. Széchényire, Belohorszky Masznik teológiai tanárra és ez viszont a bási esperességre és a torzsai ev. egyházra, Strop László theol. tanár Famlernéra, Kovács Andor orosházi lelkész Kélerre, Famler Schmidt Károlyra, a torzsai egyház inspektorára és Schmidt a megjelent vendégekre emelték poharaikat stb. Asztalbontás után a vendégek egy része a vasúthoz hajtatott, egy másik része pedig Verbászra kocsikázott.

Végül meg kell még említenünk, hogy ifj. Szemző Gyula ur négyes fogatát egész időre rendelkezésére bocsajtotta, mely tetteért a rendezőség, illetve a torzsai ág. ev. egyház e helyen is köszönetet mond, ugyszintén mindazoknak, kik fogatjaikat és lovaikat átengedni szívesek voltak.

Lódíjazás Zomborban.

Vasárnap délelőtt folyt le városunkban a Gazdasági Egyesület által rendezett lódíjazás. A pompás őszi verőfényben élénk képet mutatott a vásártér, ahol nagyszámú közönség jelenlétében folyt le a gazdasági szempontból oly nevezetes aktus.

A tér képe nagyban hasonlított egy jól sikerült néptünnepélyhez. Mindenfelé hatalmas sátrakban rostélyon sült a lacipecsenye, habzott a sör a poharakban, szólt a banda, mely mellett élénken mulatozott a vármegye minden részéről egybesereglett gazdaközönség. Különösen a díjak kiosztása után volt magnum áldomás!

A díjazásra felhajtott szebbnél-szebb állatok csoportonként voltak felállítva a tér mentén. Első csoportban voltak a szopós csikók, másodikban a 2—2½ évesek és a harmadikban a hatalmas ménék. Ezen csoportok szerint működtek a bíráló bizottságok is.

A díjazás megnyitását megelőzőleg a téren gyülekeztek a városi és vármegyei notabilitások, várakozva a főispán megérkezésére. Ott láttuk a többek között: Karácson Gyula kir. tanácsos, alispánt, Hauke Imre polgármestert, Koczár Zsigmond, dr. Pavlovits Simon kir. tanácsosokat, dr. Falcione Nándor takarékpénztári igazgatót, Györgyvánszky György gazdasági egyesületi titkárt, Fernbach Károly, Gräber Ferenc, dr. Bikár Nenád, dr. Konyovits Dávid, dr. Birvalszy György, dr. Krónits István, Falcione Sándor,

Michelsz János, Szauerborn Károly földbir-tokosokat stb. stb.

Latinovits Pál főispán pontban 9 órakor nyitotta meg a díjazást. Szép szavakkal méltatta a díjazás gazdasági fontosságát, utalt azokra a szép eredményekre, amelyeket tenyésztőink eddig is elértek, különösen a délafrikai angol hadjáratban és felhívta a gazdákat, hogy a jövőben is fokozott mértékben fordítsanak gondot a loanyag fejlesztésére.

A főispán szavait harsány éljenzéssel fogadták a nagyszámú egybegyűlt gazdák. A főispán azután német nyelven ismételte előbbi szavait, majd dr. Pavlovits Simon kir. tanácsos tolmácsolta a főispán beszédeit szerb nyelven. Ezután megkezdődött a jurik működése. Három bizottság bírálta a felvezetett loanyagot.

Az első a csikókkal felvezetett anyakancákat bírálta meg. Elnöke: dr. Falcione Nándor, tagjai: Kallay István százados a bajai méntelep részéről, Fernbach Károly, Falcione Sándor, dr. Konyovits Dávid, König Antal állatorvos, Csihás Béla, Matzitz Lajos állatorvos, jegyzője: Sréter Károly.

A második bizottság az 1, 2, 3 éves kancacsikókat vizsgálta. Elnöke: Hauke Imre, tagjai: Szilárd Jakab állatorvos, Dekker Pál, Gräber Ferenc, Halm Ottó, dr. Bikár Nenád, Balzer György állatorvos, dr. Birvalszy György, jegyzője: Konyovits Antal.

A harmadik bizottság a méneket vizsgálta. Elnöke: Koczár Zsigmond, tagjai: Kuszenda János kir. főállatorvos, Falcione Lajos, Georgievits Koszta, Vukicsevits Péter, Szauerborn Károly és Schneider Sándor. Jegyzője: Szalay Frigyes.

Díjakat adtak: a földmiveléstudgyi miniszter 1000 koronát, a vármegyei lötenyésztési bizottság elnöke: kamjonkai Szemző Gyula 200 koronát, dr. Birvalszy György és dr. Bikár Nenád 10—10 koronát.

A díjazás eredménye a következő volt: I. osztályban csikókkal felvezetett anyakancák után díjat nyertek:

100 kor. Tomin Péra (Szivac), 80 kor. Szigeti József (Ómorovica), 60 kor. Vég Mihály (Bácsfeketehegy), 40 kor. Jelasits László (Zombor), 20 kor. Szigeti Bálint (Ómorovica), Samu Márton (Bácsdoroszló), 10 kor. Varga István (Szilágyi), Varga István (Szilágyi), Vukicsevits Steván (Zombor), Lugumerszky Tósa (Zombor), Vidákovits Antal (Nemesmilitics), Farkas József (Doroszló), Hasz Miklós (Apatin), Szredojev Száva (Zombor), Brblaklus Manojlo (Zombor), Sáríts Szima (Zombor), Milla Mihály (Zombor), Milla Mihály Mihály (Zombor).

Aranyoklevelet kaptak: Gatti Nitya (Gara), Gräber Ferenc, Szuppek Béláné és Vámoscher kollektív kiállításért, Braud Antal (Gákova), Subajda József (Gombos), Nasztasits Száva (Zombor), Hahn József (Rigyica).

Eztstoklevelet nyertek: Horvátovits Sztipó (Zombor), Findeisz Antal (Gákova), Kling István (Gara), Hoffmann Miklós (Cservenka), Vukicsevics Péter (Zombor).

II. osztály 3 éves kancacsikók után nyertek:

Brblaklits Miklós (Zombor) 80 koronát, Romits Rankó (Sztapár) 60 kor., Pavkov Páva (Zombor) 40 kor., Perus Antal (Gara) és Kovacsits Tósa 20—20 kor., Vlaskovits Pál (Zombor), Lugumerszky Tósa (Zombor), Nasztasits Száva (Zombor), Burghardt József (Priglevicaszentiván), Gyurgyevits János (Doroszló), Igyusky Kuzman (Zombor), Gyenits

Mihály (Baracska), Ráczy Damján (Zombor), Ambrasits János (Ómorovica) egyenkint 10 koronát.

Aranyoklevelet Szauerborn Károly nyert. Eztstoklevelet nyertek: Dóits Milos, Bando-branszky Kósza és Berus Ráda (Zomborból).

III osztály 1—2 éves kancacsikók után: 60 kor. Relus Márkó (Zombor), 40 kor. Hoffmann Miklós (Cservenka), Hahn József (Rigyica), 20 kor. Beretics Alajos (Zombor), 10 kor. Másits Novák, Liviusz Markó (Zombor), Jánosi György (Kupuszina).

Aranyoklevelet kaptak: Pavkov Péro, Dsinits Marián, Fratricsevics Béla, Bosnyák Marián, dr. Bikár Nenád, Loógó József. Eztstoklevelet nyertek: Gruits Vládó, Lázits Mladen.

IV. osztályban egy és két éves mén-csikók után nyertek: Loógó Simon (Zombor) 50 kor., Másits Novák (Zombor) 30 kor., Kovacsits Kósza (Zombor), Pestalits Maté (Gara), Strumberger Tamás (Apatiu), Kasper János (Priglevicaszentiván), Bando-branszky László (Zombor), Pein Paja (Ózivacz), Szék József (Priglevicaszentiván), Plusarav Onrad (Zombor), Dujmovits Péter (Zombor), Mandits Iván (Szántova) 10—10 koronát.

V. osztályban 3 éves és idősebb ménék után nyertek: Eifried Ádám (Rigyica) 50 kor., Vukicsevits István (Zombor), ifj. Saind Imre (Doroszló) és Dara György (Baracska) 10—10 koronát.

Meglepő szép eredmény. Az elővezetett lovak faj, alak, fejlettségükre teljesen megfelelők, a csontozat általában igen jó, reudellenes fejlődés nem volt. Kezelés és tartás is megfelelő. Ámbár a ménék ellen minőség tekintetében némi kifogás volt, viszont ami a lötenyésztésnél a földolog, a kancák anyaga, különösen Zombor városában oly kitudónek találta, hogy a kiosztott díjakon kívül még egyszer annyi lett volna kiosztható.

A felvezetett anyag a következő: 140 (I. o.), 31 (II. o.), 85 (III. o.), 45 (IV. o.), 20 (V. o.) összesen 315 db ló, amely szám a 400 at is meghaladja, ha a bizottság nem lett volna kénytelen számtalan kanca nélkül felvezetett egy éven aluli csikót visszautasítani. A bíráló bizottság működésének befejeztével az egyesület elnöke Latinovits Pál az eredményt buzdító szavak kíséretében köz-hírré tette és a zsüri tagok működését megköszönte.

A díjak kiosztása után a gazdák részére a város áldomást rendezett. Minden felhajtó 3 pohár sört kapott és egy adag paprikást Knippl Gáspár jóhírű konyhájából. A kis banda beletűt a nagydobba s megkezdődött a mulatozás, mely csak a késő délutáni órákban fejeződött be.

Nem volna azonban referádánk tökéletes, ha ki nem emelnék Györgyvánszky Györgyöt, a gazdasági egyesület kitűnő titkárát, aki kiváló szakismerettel rendezte az egész díjazást és akinek oroszlánrésze van az elért nagy sikerben.

H i r e k.

Császári kitüntetés. II. Vilmos német császár Gromon Dezső honvédelmi államtitkárt, a tovarisovai kerület országgyűlési képviselőjét, az I. orsz. porosz korona renddel tüntette ki.

Királyi kitüntetés. Őfelsége a király Popp György kir. tanácsos, zombori kir. pénzügyigazgatónak a vaskorona-rend III. osztályát adományozta. A legfelsőbb helyről kitüntetett kir. pénzügyigazgató bár csak rövid idő óta foglalta el zombori fontos állását, eddigi

működése alatt is kiváló szakértelmének, mély tudásának és erélyének adta fényes tanujelét, ami biztos garanciája jövő áldásos munkásságának. A királyi kinttetés alkalmából igen sokan üdvözöltek és keresték fel jó kívánságaikkal, kikhez a Bácska szerkesztősege is hozzájárul.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Stipus Lázár szabadkai kir. törvényszéki díjnokot irnokká kinevezte.

† **Dr. Gertinger Pál.** A távoli Meránban hirtelen elhunyt dr. Gertinger Pál porhttvelyét haza hozták, hogy az édes szülőföld porában aludja örök álmait. A holttestet a vasárnap esti vonattal érkezett meg és az indoházból az ágost. ev. egyház imaházába vitték és ravatalra helyezték. A mély gyász jeléül, mely az egyházat kinttűnő másodfelügyelője balála által érte, fekete gyászpompába öltöztették az imaházat és a ravatal körül zöld fenyőlombok és virágok, koszorúk, a kegyelet szép jelei virultak.

Koszorukat küldtek a következők: Fajdalomtól megtört szívvel — hű feleséged. Siró gyermeked — Béla. Édes jó Palimnak — Örszi. Szeretett vőmnek — Mama. Mely részvételt — Józsi és Aranka Pilaszánovits József és neje — Isten veled. Rokoni szeretettel — Miczi és János. Palinak — Váli. Rokoni szeretettel — Angela és Viktor. Kedves sógorunknak — Dóra és Károly. Mely részvételt — Liszka és Zsuzsa. Kedves Palimnak — Agnes néni. Roediger Lajos és neje — Isten veled. Kedves rokonnak — Ilka és Milán. Igaz részvételt — Örszike és Peter. Kedves rokonunknak — Anna és Irén. Szeretett kartársának — A zombori ügyvéd-egylet. Szeretett volt tisztársunknak — Zombor sz. kir. város tisztikara. A zombori ág. hitv. ev. egyházközsége — Szeretett felügyelőjének. Szeretett rokonnak — Weindl család. Igaz kegyelettel — Matkovicsek.

Koszorúkkal borított diszes ravatalon fektűt a megboldogult antik érekeporsóban, melynek fejénél tveglap van, melyen át a megboldogult látható volt. Tegnap egész napon át nagyszámú közönség kereste fel és részvételt aldozott emlékének.

Itt jegyezzük meg, hogy a megboldogultnak édes apja nem Pál — hanem Adolf volt.

*

Végtisztességére óriási számú gyászoló közönség jelent meg. Ott volt városunk színejava, kinek sorában láttuk a következőket: Latinovits Pál főispán, Karácson Gyula kir. tanácsos alispán, Hauke Imre polgármester, Koczár Zsigmond kir. tanácsos közjegyző. A zombori ügyvédi kar Vértési Károly elnök vezetésével testületileg volt jelen.

Az imaházban, melynek első padsorában a megboldogult rokonai ültek, Wagner Gusztáv Adolf újverbázi lelkész mondott bucsubeszédet. Esmegazdag, költői szárnyalású, szónoki hévvel elmondott beszédében méltatta a megboldogult fényes talentumát és szívjóságát. Jellemezte a kinttűnő jogászt, emberbarátot, vallásának buzgó harcosát, kiben az egyház lelkét vesztette el és végül elbucsuztatta szerető hű férjét nejétől, mivel 12 éven át boldog házasságban élt. Végül bucsuimát mondott a megboldogult lelki üdvéért.

Erre feltették a koporsót a koszorúkkal elborított négyesfogatu halottas kocsira, melyet a gyászba borult rokonság és nagy közönség kísért utolsó útjára.

A temetőben a beszentelést Korossy Emil lelkész végezte szép beszéddel. Végül letették a koporsót a sírboltba és ezzel a temetési szertartás véget ért.

Elhunytáról családja a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Gertinger Pálné szül. apatini Fernbach Anna a maga, ugy sógor-nője Gertinger Erzsébet és nevelt fia Földényi Béla, továbbá az összes rokonság nevében legmélyebb fájdalomtól lerűjtött szívvel tudatja, hogy hön szeretett férje, jó ívér, legjobb apa és rokon dr. Gertinger Pál ügyvéd, Zombor szab. kir. város volt tanácsnoka, a zombori ágostai evangélikus hitközség felügyelője, a bács-szerémi ágostai evangélikus esperesség II. felügyelője folyó hó 21-én esti fél 11

órokor Meránban életének 43 ik és boldog házasságának 12 ik évében visszaadta lelkét alkotójának. A drága halott hltt tetemeit Zomborba szállítva, az ág. ev. templomból folyó hó 28 án délután 4 órakor a szent Rokusról nevezett temetőben levő családi sírboltba helyezik örök nyugalomra. Zombor, 1903. évi szeptember hó 25 én. Béke poraira. Áldás emlékére. Özv. Fernbach Bálintné szül. Vill Anna, anyósa. Özv. Szegfy Mórné szül. Kánya Emilia, nagynője. Fernbach Erzsébet, özv. Fernbach Antalné szül. Fernbach Anna, Fernbach József és neje Huber Aranka, Fernbach Károly és neje Karácson Dóra, Flatt Viktorné szül. Fernbach Angéla és férje Flatt Viktor, Fernbach Bálint, Fernbach János és neje Leibach Mici, Pilaszánovits Józsefné szül. Fernbach Róza és férje Pilaszánovits József, Fernbach Zsuzsa, sógorai és sógorónői.

A megboldogult lelkes hive és munkása volt a bácsi egyházmegyének és a zombori ágostai hitvallású evangélikus egyház is gyászjelentést adott ki szomorú elmúlásáról, mely így szól: A zombori ágost. hitv. evang. egyház szomorodott érzéttel jelenti, hogy: tekintetes dr. Gertinger Pál ügyvéd, a bácsi egyházmegyének másodfelügyelője, a zombori egyháznak érdemekben gazdag felügyelője életének 43. évében Meránban f. évi szeptember hó 21-én az Urban elszenderült és hltt tetemei az ágostai evangélikus imaházból Zomborban szeptember hó 28 án délután 4 órakor az ágostai hitvallású evangélikus egyház szertartása szerint fognak nyugalomra helyeztetni. Zombor, 1903. évi szeptember hó 25 én. A zombori ágost. hitv. evang. egyház.

Ösztöndíj Osztóitoy Zozuk alapítványi ösztöndíjban az 1600 koronás helyre megválasztott Konyovits Dóme, a zombori kir. főgymnázium végzett IV. osztályú növendéke, Konyovits Pajica, zombori néptanító fia és miután a felvételi vizsgát jó sikerrel letette, felvétetett a fiúmei csasz. és kir. haditengerészeti akadémia rendes hallgatójává.

Dalestély. A zombori iparos dalárda október hó 4 én a Szemes József-féle vendéglőben tartja második alapszabályszerű dal- és táncestélyét. A részletes műsort lapunk jövő számában hozzuk.

A titeli mandátum. Dr. Jovánovits István titeli mandátumát a kisebbségben maradt Miroszávyevits párt petícióval támadta meg, a kuria a vizsgálatot elrendelte. A vizsgálat november hó 10-én veszi kezdetét és arra kihallgatás végett Vojnits István vm. főjegyző és dr. Thurszki Pál járásorvos választási elnököket idéztek meg.

Rendőrségünk figyelmebe. A közönség részéről érkezett hozzánk az alábbi két panasz. Az első oda konkludál, hogy a Hameder-féle régi törökház sarki helyiségében egy bosnyák kafedzsia tűtött néhány hét óta tanyát. Ez még nem volna baj, ha a lebuji publikuma mulatozásait csakis a helyiségre szorítaná. De nem így áll az eset. A publikum kilép az utcára és a szomszédos házak lakóinak éktelen ordítózásaival nap nap után háborítja éjjeli nyugalomát. Sőt *üllemhely híjjában a közegészség tekintetéből leirhatatlan kihágásokat követ el.* A második panasz az Erzsébet-ligetről szól. Ott egy idő óta elszaporodtak a hajléktalan vándorlegények, csavargók és veszélyeztetik a közbiztonságot. A multkoriban meg is támadtak egy békésen haladó polgárt. Készséggel tettünk eleget olvasóközönségünk felszólalásának annál is inkább, mert bizony tudjuk, miszerint derék rendőrségünk a legrövidebb idő alatt gondoskodni fog a bajok megszüntetéséről.

A színhazi diszletek. A szindarabok sikerének manapság egyik feltétele a darab diszes kiállítása. A színházak természetesen valóságos csudákat produkálnak ezen a téren. Ma már ez nem nagyon nehéz dolog, mert a technikának számos eszköze rendelkezésére áll a színházaknak az illuziókeltés elérésére, de régente nem így volt a dolog. A darabok kiállítása nagyon kezdetleges eszközökkel történt; a diszleteket csak a néző fantáziája állította elő. Egész a tizenhatodik század végéig a színpad egyáltalában nem volt más, mint egy kopár, tresdobogó, amelynek az egyik szélén kifüg-

gesztettek egy táblát, arra írták, hogy hol, milyen helyen folyik a játék: bálteremben, vagy zöld erdő szélén. Gregori, aki könyvet írt a színpadi kiállítás történetéről, közli egy elsőrangu angol színtársulat színpadi fölszerelésének a jegyzékét. Ez a társulat 1598 ban Londonban játszott, a fölszerelés a következő volt: Egy szikla fából, egy börtön, egy barlangnyílás, egy sir, nyolc lándzsa, egy lépcső az éghez, egy ég fából, egy sárkány, egy aranygyapju, két bitófa, egy oroszlan, egy ló, három császári korona, egy zöld köpönyeg, egy női köpeny, három szellemeknek való fehér lepel, egy pár vörös keztyű. — Ime az illuziókeltés egész kincsesháza. Az első színház, amelyben festett diszletekkel „egész festett utcákkal, gyönyörűen pingált erdővel, valósággal égő lámpákkal“ kápráztatták el a színpadról a közönséget, a firenzei operaház volt, amely 1630 ban nyílt meg. A Mediciek városából indult ki a színpadi kiállítás művészete és az első színház, amely ebben a dologban a firenzei operaház nyomába lépett, az 1667-ben kétezer néző befogadására épült drezdai udvari komédia-ház volt.

Tűz. Pénteken d. u. 5 órakor tűzet jelzett a toronyór. Dr. Bugarszky Koszta bajai-utcai házában bátsó padlásán kigyuladt a felhalmazott széna. A tűzoltóság hamarosan kivonult s egy félóra alatt lokalizálta a tüzet. A tüzet nagyszámú közönség nézte.

A m. kir. állatorvos szavazati joga Érdekes belügyminiszteri rendelet érkezett a napokban a törvényhatóságokhoz aziránt, van-e a közigazgatási bizottságban szavazati joga az állami állatorvosnak? A belügyminiszter, akinek figyelmét bizonynyal valami vitás esetből kifolyólag hívták fel erre a kérdésre, tagadó választ ad rendeletében, melynek szövege a következő: A földművelésügyi miniszter ural egyetértőleg tudomására hozom a törvényhatóságoknak, hogy a törvényhatósági m. kir. állatorvos a közigazgatási bizottság ülésain állategészségi ügyekben előadói teendőket teljesíthet. Mint-hogy a törvényhatósági m. kir. állatorvos a közigazgatási bizottságnak nem tagja, a bizottság ülésain csak az állategészségügyi ügyek tárgyalásában vehet részt és ezen ügyekben teljesíthet előadói teendőket, szavazattal azonban nem bír.

Eljegyzés. Szalay Ilonka és Kiss Antal jegyesek. Zombor, 1903. évi szeptember hó.

Katonai szükségletek ellátása. A m. kir. honvédsapatok részére 1904. január hó 1-től december 31-ig szükséges kenyér és zab szállítása iránt Szegeden f. é. október hó 12 én, Ujvidéken u. a. hó 14 én, Baján 3-án fog ajánlati tárgyalás tartatni. Akik eziránt bővebben érdeklődnek, várme-gyei gazdasági egyesületünknel bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Katonai szükségletek biztosítása. A cs. és kir. közös hadseregbeli csapatok, intézetek és elszigeteltek, kenyér és zab szükségleteinek szállítása utján való biztosítása iránt 1903. évi október hó 14-én a budapesti cs. és kir. katonai élelmezési rak-tárnál. Budapestben többek között az ujvidéki és zombori bérleti állomások számára is nyilvános tárgyalások fognak tartatni. Az érdeklődők bővebb felvilágosítást megyei gazdasági egyesületünknel kaphatnak. (B. B. vm. gazd. egyes.)

Egy érdemes polgársiremléke. Öt évvel ezelőtt halt meg Obecsen Lázár József, aki 35 évvel ezelőtt alakította meg társával a „Magyar Népkört“ a város legtekintélyesebb és leggazdagabb társaskörét. A nemeslelkű polgár hamva jelteléntül nyugszik az obecsei sírkertben. Az utókor azonban nem feledkezett meg végleg a hazafias erényekben tündöklő polgárról. Ugyanis a Magyar Népkör választmányja, mint Obecseről jelen-tik, most elhatározta, hogy emléket állít Lázár József sírjára és azt november 1-én, halottak napja előestéjén fogja tünepélyesen leleplezni. Az emlék költségeit közadakozásból adják össze a népkör tagjai. A fölállítás teendőit Reisl alelnök vezetése alatt egy bizottság intézi.

Nyomdászok mulatsága. Mint azt jeleztük, derék munkatársaink szombaton tartották meg kitérően sikerült dalestélytük. A mulatságon nagyszámú közönség volt jelen és a program minden egyes pontját kitérően elismerésben részesítette. Különösen sok tapsot kapott Dömösy Sándor hatásosan előadott monologjáért, továbbá a dalárda szép és precíz énekszámaiért. A hangversenyt tánc követte, mely csak a hajnali harangszóval ért véget. Dícséretet érdemel a rendezőség, hogy ily nemes eszközökkel egyesíti derék munkásainkat azon zászló alá, amelyen nem a szocializmus, hanem a művelődés, a haza iránti lelkesedés jelszava van felírva.

Gajdobrai kendergyár r. t. cég alatt részvénytársulat alakult a bácskai Gajdobra községben 100.000 kor. alaptőkével (1000 db 100 kor. részv.) kender-átvitató és kikészítő telepek létesítésére. Igazgatóság: Sebäffer Antal (elnök), Báljer Balint (vezérigazgató), Reimann Vendel (helyettes igazgató), Gauder Mátvás, Strausz Antal és Gauder Ádám.

A belügyminiszter és a kivándorlás. A belügyminiszter az összes törvényhatóságokkal a következőket közölte: Az Észak-amerikai Egyesült-Államokban a bevándorlás szabályozásáról új törvény lépett életbe. E szerint minden kivándorló partraszállásakor két dollár fejadót fizet, hűlyéknek, elmebajosoknak, szegényeknek, koldusoknak, fertőző betegeknek, többnejűnek, hűnösöknek, olyanoknak, akik büntetve voltak és anarchistáknak nem engedik meg a partraszállást. Egytől ötezer dollárig büntetik, akik bevándorlásra csábítanak és munkát ígérnek. A belügyminiszter rendelkezésben szivére köti a hatóságoknak, hogy az amerikai új törvényt ismertessék meg a néppel, nehogy még több csalódott ember kótyavetyélje el mindenét, olyan, akiről bizonyos, hogy a szigorú bevándorlási bizottság nem engedi partraszállni, hanem visszaküldi. Különben az utóbbi napokban is több száz magyar és osztrák kivándorlót küldtek haza, mert a létminimumot sem tudták igazolni s mert olyan levelek voltak birtokukban, melyekben munkával, keresettel biztatták őket.

Szerbiába szökött esküdt. Megírtuk annak idején, hogy Obecse tanácsának egyik tagja: Tanaszin Mladen községi esküdt váratlanul eltűnt Obecseről. A hozzátartozói gyanították, hogy Szerbiába szökhettek és helyesen, mert ma már jött hír felőle. Mint tudósítónk jelenti, nem jó dolga van ott az elszökött esküdtnek. Minden tiltakozása dacára besorozták katonának és viszik Macedónia határára a felkelők ellen. Ez persze nincs inyére Tanaszinnak és egyszerre eszébe jutott az elhagyott Magyarország. Levelet írt az obecsei hatóságnak és abban igazolványt kért, hogy ő már eleget tett katonai kötelezettségének; így remél kikérülni a nem valami kellemes szerbiai besorozásból. Aligha lesz azonban ennek sikere.

Munkások szerződésének. A földmunkásokhoz a bácskai magyarok jól értenek, úgy hogy bácskai kubikosokat nemcsak az ország legtávolabbi vidékén szeretik alkalmazni, de külföldre is szerződtesik. Így most Wegener Ferenc nevű berlini mérnök tartózkodik Bácskában, aki Topolya, Földvár, Kishegyes, Feketehegy, Nemesmiliticsről földmunkásokat szerződtes az Odera folyó kiöntéseit gátló töltések építéséhez szükséges kubik munka végzésére. A munka vagonok megtöltéséből áll, mely reggel 5 órától este

7 óráig tart, mely idő alatt egy munkás átlag 3 koronát kereshet naponta. A munka 2—3 évig eltart, télen nyáron egyaránt folyik.

Szőlőszeti és borászati kerületek. A hivatalos lap vasárnapi száma közli a földművelésügyi miniszter által megállapított szőlőszeti és borászati kerületek táblázatos beosztását. Huszonhét kerület van az országban. A szabadkai kerülethez, melynek felügyelő Halászy Lajos, tartoznak Bács-Bodrog vármegye, Szabadka, Baja, Zombor, Újvidék, Torontál vármegye és Pancsova.

Három gyilkossági merénylet. Obecseről írja tudósítónk: Községünkben rövid egymásutánban három legényháború volt, amelyek közül egy halállal végződött, míg a többiekben súlyos sebesülések történtek. Az alsóvárosi legények valóságos háborúcsináltak a minap. Két párt a Mező-utcaán találkozott össze s csakhamar összecsapás lett a dolog vége. Előkerült a bicska is és hatalmas szurást kapott Szerda Antal, aki erre előrántotta zsebéből a revolvert és vaktában lövöldözött a támadókra. Szét is szaladt erre az ellentábor, de két sebesült ott maradt. Szökő Mihályt a nyakán, Nagy Lajost pedig a hátán találta a golyó. A harc zajára előkerültek a rendőrök is, de már nem akadt más dolguk, mint a három vérben fetregő legényt orvoshoz vinni. — A másik bicskázás a tanyák között történt. Itt már féltékenykedés az indító ok. A szép Buru Rozálnak ketten is mondogatták a szepet és mert a lányzó inkább Szivély Mihályhoz húzódott és annak igerte a kezét, hát az ellenfél Mészáros Antal boszút forralt. Kedden este az országúton kileste Szivélyt és e szóval: No most leszámolunk! — kést rántott Szivélyre. Az védekezett a nála volt bottal, de hiába, mert oly erős szurást kapott, hogy a földre esett. A megrémült gyilkos erre elfutott és a lármára kijött szállásiak hozták be Szivélyt dr. Waldner orvoshoz. Ekkor már azonban a nagy vérvesztéségtől annyira elgyöngült, hogy elájult. Életben maradásához kevés a reményesség. — Tegnap estefelé ismét volt szurkálás. Ernyes János hazafelé tartott, amikor régi haragosának háza elé ért; az rátámadt és szitkozván, ütlegelte. Birokra került a két legény, amiközben Barna a magánál hordott bicskát Ernyes vállába döfte. Erre Ernyes a földre esett, de még akkor is Barna két szurást ejtett a lábán. A súlyosan sérült legényt hazavitték és orvost bívtak hozzá, míg az értesített rendőrség Barnát még az éjjel bekísérte. Az obecseiek hozzá vannak szokva az ilyen véres verekedésekhez, de már három egymásután egy kissé mégis megdöbbenő.

A méter-rendszer vége. Tudományos körökben komolyan folalkoznak azaz az eszmével, hogy egy új változhatatlan mértékegységet teremtsenek. Gadot Adolf fizika-tanár azt javasolja, hogy a tengerszinten tapasztalható átlagos légsúlymérő magasság választassék az új mérték megteremtésének alapjául. Tudvalevőleg ugyanis a tengerszinten tapasztalható légnyomás a higganyoszlopon 760 millimétert tesz, vagy pedig vizoszlopon 10 métert és 33 centimétert. Ennélfogva mértékegységül ez utóbbi magasságnak egytized része volna vehető, úgy, hogy az új méter 33 centiméterrel hosszabb lenne, miut a mostani. Különösképen ez a hosszúság megfelel a földnégyeszőg tízmilliomod része hosszúságának, melyet régebben a tudósok rosszul számítottak ki. Az új mértékegységnek az a nagy előnye volna, hogy a légnyomás, mely egy négyeszőg deciméterre jelenleg 1.033 kilogrammal számíttatik, éppen egy kilogrammot tenne ki, ami a számítás nagy mértékben egyszerűsítene. A kifogások, melyek az új mértékegység ellen tételnek, első sorban a légnyomás változandósága és annak kisebbdedése. Ami az első kifogást illeti, arra nézve a reformhoz tartozók meg-

jegyzik, hogy a valóságban egy átlagos számról van szó, melyet a legnagyobb pontossággal ki lehet számítani s mely ennél fogva minden fizikus által mint pontos adat számításba vétetik. A légnyomás kisebbdedését illetőleg csak arra kell utalni, hogy ez két évszázad, de sőt hosszabb idő óta nem volt oly mértékben észrevehető, hogy azt egy ezredmilliméterre kiszámítani lehetne. Ennélfogva némi bizonyossággal tehető fel, hogy a légsúlymagasságnak két milliméterrel való esése körülbelül egy millió év múlva volna följegyezhető és ezen időben élők bizonyára megbocsájtják a huszadik századnak, hogy az ilyen nemű számítási hibát ejtett.

Magyar hallgató és dubajnáta ének és zongorára. Pósa Lajos, Gárdonyi Géza, Rudnyánszky Gyula s még számos ösmert költőnk újabb verseire Lengyel Miska jóízű, magyaros zamatu nótája hagyja el a sajtót október havában. Magyar dalköltőink között nem ösmertlen név a Lengyel Miskáé, kinél jobban kevesen ösmerek a magyar népsírva vigadó természetét. Dalaiban visszatükrözik a bércecs hegyek, az arany kalászkóttól rengő rónák népének lelkülete, egy kis néprajzi adat minden dala, mely egytől egyig a szív mélyéből tör elő s azért egytől egyig a szívhez is szól. De fölöslegesnek tartjuk Lengyel Miska költői vénáját fejtegetni, hisz nem egy nótáját — így, hogy többet ne említünk: „Árva rózsza virágozik a hegy alján“, „Iszom bort, iszom sört“, „Lányok, lányok, lányok, a faluba“, „Nem vagyok én boldogságra nevelve“, „Félt az anyám a legénytől“, „Aki a babáját igazán szereti“, „Ladi-ladilom“, „Ütött, kopott a hegedűm“ — hallottuk kunyhókban és palotákban egyaránt énekelni, melyek mindegyike a nép érzületét, örömet s buját hiven karakterizálja. A műre — melynek ára 6 korona lesz — előfizetéseket a „Harmonia“ zenemű kiadó cég (Váci utca 20. szám) fogad el. Előfizetők nagyobb engedményben részesülnek.

A pápai udvarból. Rómában nagy csodálkozva mesélik az emberek, hogy X. Pius pápa gyökeresen megváltoztatja a vatikáni szokásokat; sok dologban évszázados tradíciókat megsemmisít és a saját tetszése szerint rendez. Így például eddig az volt a szokás, hogy a pápák mindig egyedül étkeztek; ezt X. Pius pápa épenséggel nem tartja be. Csaknem minden alkalommal vendégeket lát az asztalán s patriarkális vendégszeretettel bánik velük. Egy prelátus tulbuzgóságában figyelmeztette a szent atyát a „tévedésére“, hanem a pápa, bár mosolyogva, de ellentmondást nem tűrő hangon felelte:

— Seunkitől sem fogadok el leckét és nem érzem magam az elődeim példájára kötelezve. Mindenesetre jó, ha a pápa mindenkivel szoros összeköttetést tart fenn s ezek az ebédek felérnek az audienciákkal:

Pius pápa még azt is kijelentette, hogy alapos reformokat fog a Vatikánban behozni. Különben egy igen érdekes felfedezést is tettek a pápai udvarban. Mint tudjuk, XIII. Leo pápa uralkodása alatt a sok jubileum tömördek gazdag ajándékot hozott a Vatikánba. Ezekről az ajándékokról most felfedezték, hogy jórésztük elpenészedett, megromlott, mert rosszul raktározták el. A pápa nagyon fel van háborodva emiatt és szigorú vizsgálatot indított.

MINDENMŰ
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK

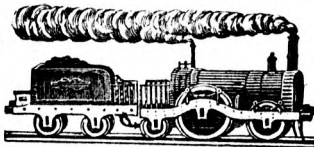
DISZES KIVITELE

A BÁCSCSA KIADÓHIVATALÁBAN

FELVÉTELEK.

Magyar királyi állam-vasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1903. ÉVI

MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda Budapest—Zimony—Belgrád.												Vissza	
szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.		szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.			
7.15		2.40	3.10	10.20	ind. BUDAPEST k. p. u.	7.05	9.50	1.05	6.55				
12.33		5.47	7.42	4.05	érk. SZABADKA	11.50	5.05	9.46	1.56				
1.22	4.10	5.56		5.30	ind. SZABADKA	10.53	7.34	9.34	1.21	7.15			
1.51	4.45			5.59	Csantavér	10.21	6.59			12.56			
2.18	5.18	6.27		6.28	Bács-Topolya	9.57	6.34	9.02	12.34	6.14			
2.44	5.46	6.42		6.54	Hegyes-Feketehegy	9.27	6.02	8.46	12.06	5.17			
3.05	6.10	6.56		7.16	Verbász	9.01	5.39	8.33	11.48				
3.26	6.44			7.38	O-Kér	8.36	5.11		11.29				
3.44	7.05			8.07	Kiszács	8.16	4.50		11.13				
4.06	7.30	7.41		8.29	érk. UJVIDÉK	7.51	4.24	7.50	10.52				

Oda Szabadka—Ó-Becse						Vissza	
v. v.	sz. v.			v. v.	sz. v.		
4.40	1.30	ind.	SZABADKA	8.34	5.25	érk.	
5.08	1.58		Békova	8.07	4.58		
6.19	3.21	érk.	ZENTA	6.40	3.40	ind.	
7.47	5.27		Ada	5.26	2.19		
8.10	5.42		Mohol	5.05	2.02		
8.30	6.02		Bács-Petrovosczelló	4.39	1.37		
8.56	6.28	érk.	Ó-BECSE	4.10	1.10	ind.	

Oda Szeged-Rókus—Zenta						Vissza	
v. v.	sz. v.			v. v.	sz. v.		
4.15	2.00	ind.	SZEGED-ROKUS	8.51	5.41	érk.	
4.40	2.23		Röszke	8.28	5.19	ind.	
4.58	2.42	érk.	HORGOS (136)	8.07	5.01		
5.01	2.50	ind.	HORGOS	7.57	4.49	érk.	
5.20	3.09		Bács-Martonos	7.39	4.31		
5.43	3.32		Ó-Kanizsa	7.25	4.17		
6.04	3.54		Adorján	6.56	3.53		
6.29	4.19	érk.	ZENTA	6.30	3.28	ind.	

Oda Szabadka—Baja						Vissza	
sz. v.	sz. v.	sz. v.		sz. v.	sz. v.	sz. v.	
4.50	1.47	6.43	ind.	SZABADKA	9.29	12.43	10.28
5.29	2.22	7.18		Csikéria	8.56	12.10	9.52
6.08	2.54	7.50		Bács-Almás	8.24	11.48	9.23
6.09	3.00	7.56		Almás	8.19	11.33	9.02
6.34	3.26	8.25		Bikity-Borsód	7.54	11.08	8.34
7.08	4.00	8.59	érk.	BAJA	7.17	10.32	7.43

Oda Baja—Ujvidék								Vissza	
v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.		sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	
4.00		1.15	ind.	BAJA	9.15		6.50		
4.11		1.25		Baja-szállás	9.08		6.42		
4.25		1.38		Vaskut	8.53		6.26		
4.51		2.01		Gara	8.32		6.00		
5.09		2.16		Pigyeica	8.17		5.35		
5.37		2.39		Sztanisics	8.00		5.12		
5.56		2.56		Gákova	7.36		4.40		
6.15		3.14		Nenadies	7.15		4.16		
6.25		3.23	érk.	ZOMBOR (étk.)	7.05		4.05		
2.25	6.51	3.51	ind.	Zombor-vásártér	6.20	11.20	7.00		
2.31	6.57	3.57		Fernbach-szállás	6.13	11.13	6.52		
2.41	7.07	4.07		Zsárkóvár	6.04	11.04	6.41		
2.50	7.16	4.16		Ó-Sztapár	5.56	10.56	6.32		
3.06	7.30	4.30		Bresztovác	5.42	10.42	6.15		
3.35	7.49	4.49		Hódságh	5.27	10.28	5.51		
4.05	8.10	5.12		Parabuty	5.02	10.02	5.21		
4.46	8.35	5.37		Paraga	4.43	9.45	4.43		
5.00	8.49	5.51		GAJDOBRA	4.22	9.25	4.10		
5.40	9.16	6.09	ind.	Bulkesz	4.04	9.07	3.29		
5.54	9.30	6.23		Petrovác-Glozsán	3.50	8.55	3.14		
6.16	9.45	6.38		Futtak	3.39	8.44	3.00		
6.50	10.10	7.03		érk. UJVIDÉK	3.10	8.16	2.20		
7.13	10.31	7.25	érk.		2.45	7.55	1.40		

Oda Szeged-Rókus—Szabadka												Vissza	
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.		
2.50	3.05	8.10	11.45	4.31	8.00	ind.	SZEGED-ROKUS	7.01	10.46	3.24	7.07	12.12	10.36
3.11	3.22	8.27	12.01	4.47	8.26		Röszke	6.42	10.31	3.09	6.52	11.57	10.17
3.26	3.35	8.42	12.15	5.02	8.48		HORGOS	6.25	10.18	2.55	6.39	11.44	10.01
3.40	3.50	8.55	12.28	5.15	9.10		Királyhalom	5.58	10.05	2.36	6.26	11.31	9.45
3.56	4.05	9.08	12.41	5.29	9.30		Palics	5.42	9.53	2.24	6.14	11.18	9.29
4.09	4.17	9.19	12.53	5.40	9.48	érk.	SZABADKA	5.25	9.40	2.10	6.02	11.05	9.10

JEGYZET. Az esti 8 órától reggel 5 óra 50 percig tartó éjjeli idő órászámai kövér betűvel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvasandók.

Oda Szabadka—Dálya												Vissza	
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.		sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.		sz. v.	gy. v.		
5.00	2.02	6.10	6.25	ind.	SZABADKA	6.50	9.24	12.59	10.24				
5.25	2.26		6.56		Tavankut	6.17		12.37	9.58				
5.45	2.46	6.41	7.23		Bajmok	5.53	8.54	12.20	9.40				
6.16	3.17	7.05	8.05		Nemes-Militics	5.02	8.28	11.44	8.59				
6.30	3.31	7.17	8.27	érk.	ZOMBOR	4.40	8.17	11.27	8.40				
7.03	4.02	7.37			Prigl.-Szent-Iván		7.56	10.58	8.04				
7.17	4.16	7.47			Szónta		7.46	10.42	7.48				
7.29	4.28	7.57		érk.	GOMBOS		7.37	10.30	7.30				
9.23	5.25	8.42		ind.	ERDŐD		6.57	9.22	6.03				
9.35	5.37	8.52		érk.	DÁLYA		6.46	9.10	5.50				

Oda Ó-Becse—Ujvidék												Vissza	
sz. v.	v. v.	sz. v.		sz. v.	v. v.	sz. v.		sz. v.	v. v.	sz. v.			
4.40	9.50	4.25	ind.	Ó-BECSE	6.55	12.43	7.44						
5.05	10.21	4.49		Bács-Földvár	6.33	12.16	7.22						
5.27	10.48	5.10		Csurogh	6.15	11.47	7.03						
5.49	11.22	5.32		Zsablya	5.50	11.13	6.37						
6.04	11.45	5.47		Gospodincee	5.31	10.44	6.21						
6.30	12.24	6.11		Temerin	5.14	10.20	6.04						
6.39	12.36	6.20		Járek	4.58	9.50	5.46						
6.53	12.53	6.34	érk.	VASKAPU	4.43	9.31	5.31						
7.01	1.07	6.36	ind.	VASKAPU	4.40	9.24	5.23						
7.25	1.35	7.00	érk.	UJVIDÉK	4.15	8.55	5.00						

Oda Ujvidék—Vaskapu—Titel												Vissza	
sz. v.	v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		
6.37	5.10	ind.	UJVIDEK	6.00	3.01	érk.							
7.00	5.38	érk.	VASKAPU	5.33	2.38	ind.							
7.05	5.50	ind.	VASKAPU	5.28	2.33	érk.							
7.31	6.24		Káty	5.06	2.15								
7.42	6.38		Tiszakálmánfalva	4.43	1.56								
7.57	7.00		Kovil-Szent-Iván	4.25	1.41								
8.11	7.18		Vilova—Gardinovee	4.04	1.26								
8.24	7.34		Lok	3.48	1.14								
8.37	7.50	érk.	TITEL	3.32	1.00	ind.							

Oda Hegyes-Feketehegy—Palánka												Vissza	
v. v.	v. v.			v. v.	v. v.			v. v.	v. v.				
6.59	6.50	ind.	HEGYES-FEKETEHEGY	5.53	5.40	érk.							
7.21	7.13		Telecska	5.30	5.18								
7.41	7.38		Kula	5.18	5.06								
7.53	7.50		Béla-puszta	4.53	4.45								
8.06	8.08		Torzsa	4.39	4.31								
8.32	8.37		Deszpot-Szt-Iván—Pivnica	4.20	4.12								
8.49	8.55		Szilbás	3.51	3.47								
9.21	9.21	ind.	GAJDOBRA	3.39	3.35	érk.							
9.53	9.53	érk.	PALÁNKA	2.55	2.45	ind.							

Közgazdaság.**Gabonaüzleti heti jelentés.**

— Bárány Zeigától. —

1903. szept. 28.

A cséplési munkálatok már teljesen be vannak fejezve és a tengeritörés is folyamatban van, az idej aratás eredményéről tehát már tiszta képet nyerhetünk. Az eredmény az egész vonalon kedvezőnek mondható, ami híven visszatkrözdik az árak alakulásánál, mert a fogyasztók nem igen sietnek szükségletük fedezésével abban a reményben, hogy elég áru állván rendelkezésre, később olcsóbban vásárolhatnak. Hogy dacára ennek árdevalváció még egyetlenegy cikkben sem mutatkozik, ez annak a körülménynek tulajdonítható, mert gazdáink — egész helyesen — nem egyszerre dobják az árut a piacra és így a fogyasztók magatartását némileg ellensúlyozhatják.

Mai áraink: Buza 76 kg. sulyu 7.05, zab 4.90, árpa 4.90—5.00, ótengeri 5.70—80, uj csöves tengeri 2.60—70, csöves cinquantin 3.50, válogatott fehér bab 8.20—30, bánati repce 10.00—10.50, vadrepce 4 50—5 00 — mind helyben magtárba szállítva.

HIRDETÉSEK.

22100. sz.

1903.

Árlejtési hirdetmény.

Ezennel közhírré tételik, hogy a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszterium 18429/II—2—b. számú engedélye alapján a kernyajai róm. kath. plébániaépületnek ujonnan leendő felépítése céljából felsőbb jóváhagyás fentartása mellett a kulai kincstári ispánságnál **folyó évi október hó 8-án délelőtt 9 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozók 10% bánatpénzzel ellátva oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az egy koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt és kellő feliratu írásbeli zárt ajánlatok s a kikiáltási összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva, az árlejtés megkezdéseig a kulai kincstári ispánságnál, az árlejtést megelőző három nappal előbb alulírt m. kir. államjóságigazgatóságához adhatók be. — Ezen ajánlatokban, melyekben az egy koronás bélyeg a szövegezés első sorával szabályszerűen átírandó, a megajánlott vállalati összeg nemcsak számokkal, hanem betűkkel is tisztán, érthetően kiírandó és világosan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetésben feltüntetett munkálatokat tételről-tételre ismeri, azoknak magát feltétlenül aláveti és azokat elfogadja, megjegyezve, hogy ezen okmányokat aláírni köteles. — A szó és írásbeli ajánlattevők kívánatra igazolni tartoznak vagyoni állásukat és vállalkozói szakképességüket. — Oly egyének, kik csőd, gyámság, illetőleg gondnokság alatt állanak, vagy akik nyeresémvágyból eredő büntetést elítéltek, azok az árlejtésben részt nem vehetnek, elkésett, valamint utóajánlatok és távirati ajánlatok semmi szín alatt sem fognak figyelembe vétetni még az esetben sem, ha azok egy újabb árlejtés megtartása esetén kötelezőleg fentartatnak is. — A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok folyó évi október 5 ig az aradi kir. jóságigazgatóságnál, attól kezdve a kulai kincstári ispánságnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kikiáltási összeg 16896 korona 57 fillér. A községet kézi és írás napszám címén terbeli 2691 korona 34 fillér.

Aradon, 1903. évi szeptember hó 20-án.

2—2

M. kir. államjóságigazgatóság.

6837. szám.

1903.

Pályázati hirdetmény.

Kishegyes községben lemondás folytán üresedésbe jött községi II-od irnoki állásnak betöltése céljából pályázat hirdettetik.

Ezen állás javadalmazása: 600 korona.

Felhívtnak a pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg írt és a vármegyei 6/1887. közgy. számú szabályrendeletnek megfelelőleg felszerelt pályázati kérvényüket **folyó évi október hó 8-áig** annyival is inkább nyujtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határidő utólag fog kitűzteni.

Bácostolya, 1903. szeptember 12.

T u k a t s,

szolgabíró.

2—2

1399. szám.

1903.

Pályázat mérnöki munkálatra.

Bulkesz község alulírt elüljárósága az utcák s terek szabályozási munkálatának keresztülvitelére, illetve a szabályozási vonalak megállapítása s a kataszteri térképbe leendő berajzolására a község képviselőtestületének 43/kgy. 1903. számú határozata folytán pályázatot hirdet.

Felhívtnak a munkálatot elnyerni óhajtó mérnök urak, hogy ajánlataikat — és pedig külön a szabályozási vonalnak a kataszteri térképben történendő keresztülvezetésének, külön pedig egy újból szerkesztendő térkép munkálatára — a község elüljáróságánál a közzétételtől számított **3 hét alatt** írásban nyujtsák be.

Bulkesz, 1903. szeptember 22-én.

Tessényi István, **Ensminger Fülöp,**
jegyző. 2—2 bíró.

Csemege

és

téli szőlő**kapható****Vörös Mari üzletében**

(Gallé-féle ház, posta-utca).

Egy helybeli jó forgalmu s 10 év óta fenálló

fűszerüzlet

legnagyobb forgalmu utcában, biztos existenciával, más vállalkozás miatt **átadó.** Cim a kiadóhivatalban. 2—2

4401 kig. 1903.

Pályázati hirdetmény.

Vajszka-Bogyán körjegyzőségben az irnok-végrehajtói állás üresedésbe jött — leköszönés folytán.

Az állással havi előleges részletekben fizetendő évi 720 kor. fizetés van egybekötve.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy eddigi alkalmaztatásukat s minősítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi október hó 15-éig** nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Szláv nyelv tudása okvetlen megkívántatik.

Hódság, 1903. szeptember 22.

Szemző Károly,
főszolgabíró.

3—1

Kisbirtok eladás.

Temesmegyében, 15 perenyire a várostól fekvő 75 tagosított kat. hold **prima szántóföld,** azonkívül 15 k. hold **szőlő és gyümölcsföld** az országos műút mellett, kies gyönyörű fekvéssel, **azonnal átvehető.**

A birtokon áll egy téglából épült 3 szobás cseréppel fedett lakház, istálló 30 drb jószágra, gazdasági kúttal, gyümölcsös kerttel; a birtok élőfasorral beszegve, körülárkoltva. Egy része igen alkalmas szőlő és gyümölcs ültetvényekre, továbbá konyhakertészetre és méhészetre.

Az egész birtok fundus instruktussal együtt **50 ezer koronáért előnyös feltételek mellett megvehető.**

Bővebb felvilágosítást ad a megbízott

Kugler Ede

UJVIDÉK, Andrassy-utca 18. sz.

3—3